

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. III. An Christus per opera subsequencia Incarnationem, eam mereri
potuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Trinitatis personam, potuisse, de absoluta Dei potentia, cadere sub merito, etiam de condigno. Nam potuit de potentia absoluta humanitas prius tempore produci, & Personæ Patris uniti, sicq; producta & unita operari ex intentione merendi unionem ejusdem humanitatis ad secundam personam Trinitatis: At in opere sic elicto, & ad præmium ordinato, sufficiens reperiretur condignitas respectu unionis ejusdem humanitatis ad Verbum, cum esset infiniti valoris ex infinita dignitate personæ Patris operantis ut quod: Ergo sumpta Incarnatio pro unionem humanitatis ad secundam Trinitatis personam, potuit de potentia absoluta cadere sub merito condigno operum antecedentium.

ARTICULUS III.

An Christus per opera subsequencia incarnationem, eam mereri potuerit?

Affirmant Suarez hic disp. 10. sect. 4. ubi distinguit inter intentionem seu prædestinationem Incarnationis, & ejus executionem, & ut Incarnationem, prout est in æterna Dei prædestinatione, non potuisse cadere sub meritum Christi, quia ante prædestinationem quæ fuit primus actus, & causa Incarnationis, non potuit præcedere neq; prævideri à Deo aliqua actio Christi, cujus intuitu decerneretur Incarnatio: at ut executionem potuisse cadere sub Christi meritum, quia ante executionem ipsius Incarnationis, jam prævidebantur futura Christi merita, sicut & ipse Christus, ex vi illius primi decreti quo per modum intentionis Deus Incarnationem voluit. Idem docent Ruiz disp. 6. de prædestin. sect. 2. num. 15. & Coninck. disp. 8. de actibus supernat. dubio 7.

S. I.

Conclusio negativa statuitur.

Deo tamen Christum per actus subsequentes unionem, & à Verbo ut unito humanitati procedentes, neq; de condigno, neq; de congruo potuisse mereri Incarnationem.

Hanc conclusioem probant aliqui hoc discursu. Si opera subsequencia Incarnationem possent de potentia absoluta esse merita condigna illius, sequeretur Christum illam meruisse de facto: Sed hoc non est dicendum, ut patet ex dictis articulo præcedenti: Ergo nec illud. Sequenti Majoris sic probant: Omnis excellentia & dignitas quæ potuit communicari Christo, de facto fuit ei communicata: Sed habere aliquid ex merito, nobilius & præstantius est, quàm habere sine merito, ut docet D. Thomas infra qu. 19. art. 7. & rationem assignat, nam qui habet aliquid per meritum, habet illud quodammodo per seipsum; qui autem sine merito, habet illud per aliud: nobilius autem est habere aliquid per seipsum, quàm habere per aliud: Ergo si Christus potuit mereri unionem cum Verbo, per opera illam subsequencia, sequitur quod de facto eam meruit. Ita Alvarez hic disp. 16.

Verum hic discursus non videtur efficax, quia ut ostendimus infra, cum agemus de merito Christi potuit Christus de potentia absoluta beatitudinem animæ habere ab initio conceptionis de condigno mereri, & tamen illam de facto non meruit, ut ibidem dicemus: Ergo ex

Tom. IV.

non implicantia meriti Incarnationis per opera subsequencia, non rectè inferitur, quod illa foret de facto horum meritorum præmium. Hæc ergo ratione prætermittitur.

Probatur conclusio ratione fundamentali. Principium meriti non potest cadere sub merito operis procedentis ab ipso: Sed unio hypostatica est principium omnis meriti: Ergo non potest cadere sub merito alicujus operis procedentis à Christo. Minor patet, nam principium operum Christi non est ipsa humanitas, sed suppositum Christi, quod est suppositum Verbi Divini unitum ipsi humanitati. Major verò docetur à Thoma hic art. 11. & quest. 29. de verit. art. 9. in corp. & passim usurpatur à Theologis, qui ex illo principio inferunt in tractatu de gratia, hominem non posse mereri primam gratiam, quia talis gratia est principium & prima radix totius meriti.

Confirmatur: Meritum pollet vi quadam morali attractivâ præmij: Sed nullâ ratione fieri potest ut idem seipsum attrahat: Ergo impossibile est ut idem sit meritum sui ipsius, atq; adeo etiam implicat ut idem sit meritum sui principij: quo habet vim merendi, quia quod est causa causæ, est causa causati.

Huic efficacissimo argumento in primis respondent Adversarij, distinguendo Majorem, illamq; concedendo de lege ordinata Dei, & attentis rerum naturis, & negando de potentia absoluta & extraordinaria. Unde dicunt quod licet Incarnatio non potuerit esse præmium meriti operum procedentium ab ipsa, de lege ordinaria, & attentâ rei naturâ, bene tamen de potentia absoluta & extraordinaria.

Sed contra primò, Esto causa efficiens moralis meriti, possit aliquo modo cadere sub merito; unde antiqui Patres, ut infra ostendimus, per ipsam gratiam obtentam in vi meritorum Christi, Incarnationem de congruo meruerunt: tamen principium formale meriti non potest, etiam de potentia absoluta, sub merito cujus est formale principium cadere: Sed Verbum ut unitum humanitati est principium formale meriti procedentis ab humanitate, cum à Deitate unita, ut à forma, valorem meritorum recipiat: Ergo Incarnatio nec de potentia absoluta potuit cadere sub merito operum procedentium ab ipsa. Minor est certa, & patet ex dictis supra disp. 4. cum de valore satisfactionis Christi agebamus. Major probatur: Si principium formale meriti possit esse ejusdem meriti præmium, sequeretur tale meritum seipsum ut meritum mereri: Sed hoc repugnat, idem namq; à se ipso dependere non potest, nec per consequens meritorie causari, nec remunerari seipso: Ergo & illud. Probatur sequela: Meritum formæ est etiam meritum effectus formalis formæ, sicut causa efficiens formam, efficit etiam ejus effectum formalem: Ergo si opus meritorium, formam à qua desumit valorem, & in ratione meriti formaliter constituitur, mereri potest, etiam poterit mereri seipsum, quatenus est meritum, & seipso remunerari.

Secundo, Meritum operationum Christi, respectu unionis humanitatis ad Verbum, vel est juxta inclinationem intrinsecam gratiæ unionis vel supra illius inclinationem? Si primum, tale meritum miraculosum non erit, sed Christo conaturale. Si secundum, implicat quod illam de condigno mereatur; meritum enim de condigno non excedit terminum inclinationis intrin-

Ooo

leca

sece formæ à qua suum valorem desumit: Ergo A vel asserendū est, potuisse connaturaliter Christum de cōdigno Incarnationem mereri, vel id non potuisse efficere, etiam de potētia absolutā.

49. Tertiò, Si non obliet dependentia essentialis operis à principio intrinseco ut illud possit mereri, Christus per opera ab ipso procedentia, & subsequētia Incarnationem, non solum unionem hypostaticam, sed etiam suam prædestinationem, seu decretum intentivum Incarnationis, promereri potuit: Consequens non admittunt Adversarij: Ergo nec Antecedens admittere debent.

50. Respondent secundò Adversarij, quod licet quando principium meriti datur absolute, non possit cadere sub merito, bene tamen quando non datur absolute, sed sub conditione futuri meriti, & dependenter ab illo: ut si Rex tribuat militi arma & equum, anticipatā solutione, in stipendium futuri laboris & militiæ, eodem equo & armis futurorum. Unde cum Deus potuerit conferre humanitati Christi beneficium unionis hypostaticæ ad Verbum, sub conditione meriti in ea subsistendo exercendi, Christus per opera Incarnationem subsequētia, eam potuit promereri.

51. Verum quamvis hæc responsio videatur habere aliquam apparentiam, in re tamen nihil habet soliditatis; nam quamvis illud à quo meriti valor non provenit, possit alicui dari intuitu & sub conditione meriti futuri, secus tamen illud à quo est omnis meriti valor. Cujus differentia ratio est, cum quia meritum postea subsequens, potest habere rationem pretij respectu illius à quo non desumit suum valorem, secus tamen respectu illius à quo totum valorem habet. Tum etiam, quia ex eo quod aliquid datur à quo valor meriti non desumitur, sub conditione meriti futuri, non sequitur quod idem sit causa & effectus respectu ejusdem, secundum eandem rationem, & in eodē genere & modo causæ, quod tamen sequitur, si illud quod est principium totale meriti, daretur intuitu & sub conditione illius ut futuri. Unio autem hypostatica est principium à quo totaliter derivatur meritum Christi & in esse physico & in esse moris; cum omnia opera Christi procedant ab ipso supposito tanquam à principio quod, non verò ab humanitate, & valore infinitū quem tam in ratione meriti quam satisfactionis habent, à Verbo, ut unito humanitati, tanquam à principio formali desumant.

52. Addo quod, quando aliquid conceditur alteri, sub conditione meriti futuri per illud exercendi, non datur illi simpliciter, sed solum quoad usum, ut eo mediante faciat sibi debitam ejus possessionem, & absolutum dominium: unde principium meriti, formaliter ut tale, non cadit sub merito; quia illud quod ita conceditur, sub una ratione est causa meriti, sub alia verò est præmium & effectus: est enim causa meriti, ut imperfectè, & quoad usum tantum possessum, est verò præmium & effectus illius, quatenus perfectè & simpliciter translatus in dominium merentis. Ex quo sequitur, illud quod non potest alicui imperfectè, & suspensā donatione concedi, sed hoc ipso quod alicui conceditur, datur illi simpliciter, & ab ipso simpliciter habetur, non posse dari sub conditione meriti futuri, sed si conditio illa apponatur, erit impertinens. Principium autem meriti sive in Christo sive in alijs hominibus, cum sit unio hy-

postatica, & gratia, non potest concedi solum quoad usum, & donatione suspensā, quæ nisi sit conditione non stante; sed hoc ipso quod conceditur, simpliciter datur, & simpliciter habetur ab eo cui conceditur, sive postea sequatur operatio meritoria, sive non. Et ob hanc causam nem non potest alicui dari esse sub conditione meriti futuri, quia esse nequit dari donatione suspensā & imperfectā, sed si alicui datur, simpliciter datur: unde nullus potest mereri suam esse, & suam creationem.

Ex his etiam patet, instantiam de equo & militiæ à Rege militi concessis, nullius esse momenti. Primò quia valor hujusmodi laboris meriti non derivatur ab equo, & armis, sed à virtute, prudentia, & arte militis: valor autem meritorius in operibus Christi, ab unionē hypostatica procedit, & in alijs puris hominibus à prima gratia. Unde S. Thomas 1. 2. quæst. 11. art. 5. docet hominem non posse sibi mereri suam gratiam, & sibi tertio loco obijci istud argumentum, quod est præcipuum Adversariorum fundamentum. Apud homines aliqui potest promereri donum jam acceptum, sicut qui accipit equum à domino, meretur ipsum, bene utendo eo in servitium domini: Ergo multò magis primam gratiam jam acceptam potest homo promereri à Deo per subsequētia opera. Cui objectioni sic respondet. Adversarij dicendum, quod omne bonum opus hominis procedit à prima gratia, sicut à principio, non autem procedit à quocunque humano dono; & ideo non est similitudo de dono gratia, & de dono humano.

Deinde dona quæ ab homine cōceduntur, dari possunt imperfectè, & in usum, aut donatione suspensā, atque sic imperfectè habita, possunt cadere sub merito, ut perfectè & absolute habentur: unde in exemplo adducto, equus & arma non ceduntur militi à Rege, nisi imperfectè, & quoad usum, si sub conditione futuri laboris ei darentur: per hujusmodi verò laborem miles sibi faceret debitam absolute equi possessionem, absolutumque dominium ipsius acquireret. Unio autem hypostatica, non potest concedi solum quoad usum, & donatione suspensā; sed eo ipso quod datur, simpliciter & absolute conceditur; sic Deus non potuit humanitati Christi beneficium unionis hypostaticæ ad Verbum conferre, sub conditione meriti in ea subsistendo exercendi.

Secundò probatur conclusio ratione quam insinuat S. Thomas quæst. 19. de verit. art. 6. ubi sic discutitur: Meritum est causa præmij, non quidem per modum finalis causæ, sic enim magis præmium est causa meriti, sed magis secundum reductionem ad causam efficientem, in quantum meritum facit præmio dignum, & sic ad præmium disponsit. Il autem quod est causa per modum efficientis, nullo modo potest esse posterius tempore eo cuius est causa, unde non potest esse quod aliquid mereatur quod jam habet. Quod autem in humanis aliquis pro accepto beneficio domino suo serviat, magis habet rationem gratiarum actionis, quam meriti. Quibus verbis S. Doctor, & exemplo à Suare adducto respondet, & hanc rationem ad probandam nostram conclusionem insinuat. Meritum se habet ad præmium, sicut medium ad finem, via ad terminum, dispositio ad formam, & causa efficiens ad effectum: Sed implicat medium subsequi finem & viam esse posteriorem termino, dispositionem formæ, & causam efficientem effectui: Ergo im-

abile est meritum esse posterius termino, & per consequens Christum per opera subsequencia incarnationem, eam de condigno vel de congruo promereri.

Tertio suaderi potest conclusio, convellendo præcipuum suarum fundamentum, initio articuli propositum. Merita Christi ut futura non poterunt movere Deum ab æterno, nec de condigno, nec de congruo, ad decernendam executionem suarum incarnationis: Ergo executionem illam meriti non potuit Christus de condigno nec de congruo. Consequentia patet, meritum enim executionis incarnationis est illud duntaxat quod moraliter movet Deum, vel de condigno, vel de congruo, ad executionem decreti suarum incarnationis. Antecedens verò probatur: Merita Christi ut futura, nullo modo præcedere poterunt in scientia Dei decretum quod habuit exequendi suam incarnationem: Ergo nec movere Deum ad habendum tale decretum. Consequentia est manifestissima, nihil enim ut futurum movere potest divinam voluntatem ad habendum aliquod decretum, nisi ut futurum præcedat decretum illud, saltem in scientia Dei. Unde Thomista in Tractatu de prædestinatione docent, & Suarez & Rinsius consentiunt, merita non movere Deum ad prædestinandos homines, quia cum sint effectus prædestinationis, non præcedunt ut futura in scientia Dei, sed eorum sequentio posterius est prædestinatione, seu decreto quo homines eliguntur ad gloriam, juxta illud D. Prosperi. de vocat. Gentium cap. 35. *Deus his quos elegit prius meritis, dat unde ornantur ex meritis.* Antecedens verò probatur & explicatur: Cum merita Christi non possint intelligi ut futura, nisi eo ipso intelligatur Christus ipse futurus in tempore Christi autem futurus in tempore concipi nequeat, non præsupposito decreto divino exequendi incarnationem, manifestum est implicare omnino, quod merita Christi tale decretum in cognitione seu præscientia Dei præcesserint.

Dices, Christus & ejus merita cognosci poterunt à Deo ut futura, præsupposita duntaxat intentione quam habuit sese incarnandi, abstrahendo à decreto illam intentionem exequendi: Ergo sic cognita & prævita, movere poterunt Deum ad volendum executionem incarnationis.

Sed contra: Merita Christi non sunt futura, sedem infallibiliter, nisi ex vi intentionis efficacis illorum: Sed intentio non est efficax, si præcedat à voluntate executionis: Ergo fallum omnino est, quod Deus prævidere poterit merita Christi ut futura, in intentione quam habuit sese incarnandi, abstrahente à decreto illam exequendi.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Inter præcipua Adversariorum fundamenta soluta maneat ex dictis paragrapho præcedenti, exponendo rationes nostræ conclusionis, ut tamen eorum debilitas magis appareat, ea breviter proponemus & diluamus.

Obijciunt ergo primò: Principium meriti potest de potentia absoluta cadere sub merito operis procedentis ab ipso: Ergo potuit Christus per opera subsequencia incarnationem, ipsam mereri. Consequentia patet ex supra dictis: Antecedens verò probatur.

Tom. IV.

Abatur primò, quia principium effectivum ad id potest ab ipso dispositivè causari, & de facto sic contingere in gratia habituali respectu actus contritionis, docuimus in Tractatu de justificatione, dispensatione i. art. 8. Ergo pariter principium meriti poterit ab ipso meritorie causari. Secundò antiqui Patres meruerunt de congruo incarnationem Verbi, ut dicemus articulo sequenti, & tamen illorum gratia fuit effectus meritorum Christi, nedum in genere causæ finalis, verum etiam in genere causæ efficientis moralis, ut tenet communior Theologorum sententia: Ergo principium meriti potest cadere sub merito, saltem de congruo.

Respondetur distinguendo Antecedens: Principium meriti purè effectivum, potest de potentia absoluta cadere sub merito operis procedentis ab ipso, transeat Antecedens. Principium meriti effectivum & formale, nego Antecedens, & Consequentiam. Nam gratia unionis non solum est principium effectivum meritorum Christi, sed etiam principium formale, non in esse physico, sed in genere moris; cum operationes Christi Theandricæ, à persona Verbi Divini, ut à forma, valorem infinitum in esse operis recipiant. Ex quo patet solutio ad utramque probationem Antecedentis, seu disparitatis ad duo exempla ibidem adducta: nam actus contritionis non constituitur formaliter in ratione dispositionis ad gratiam, per ipsam gratiam, sed per propriam entitatem à gratia efficienter causatam, nec merita antiquorum Patrum, per incarnationem Verbi constituta fuere formaliter, sed tantum ab illa efficienter moraliter, seu meritorie causata. Adde quod Christi merita præintelliguntur futura ante decretum conferendi gratiam antiquis Patribus, cum Christus sit causa meritoria prædestinationis hominum: at non præintelliguntur futura ante decretum exequendi incarnationem, ut supra contra suam ostendimus: unde licet Christus gratiam antiquis Patribus meruerit, suam tamen incarnationem mereri non potuit.

Obijciunt secundò: Christus mereri potuit executionem unionis hypostaticæ, si quis merita ut futura prævideri potuerunt à Deo prius prioritate naturæ, quam vellet exequi intentionem quam habebat sese incarnandi: Sed potuerunt merita Christi ut futura ita prævideri à Deo: Ergo & Christus mereri potuit executionem suarum incarnationis. Major est certa, si enim merita Christi ut futura, prius à Deo videri potuerint, quam vellet intentionem sese incarnandi exequi, movere poterunt ipsum ad volendum executionem incarnationis. Minor verò probatur Intentio quam habuit Deus sese incarnandi, est prior decreto illam exequendi: Sed in illa intentione incarnationis, ut ita priori decreto executionis ejus, potuerunt merita Christi prævideri ut futura: Ergo prius prioritate naturæ quam vellet Deus exequi intentionem suarum incarnationis, potuerunt merita Christi à Deo prævideri ut futura.

Confirmatur: Licet prædestinatio hominum, in communi doctrina Thomistarum, fiat ante prævita merita, prævisio tamen meritorum præcedit in mente divina decretum executionis talis prædestinationis, ut in Tractatu de prædestinatione docuimus: Ergo similiter, licet prædestinatio Christi, sive intentio incarnationis, sit prior in intellectu Dei prævisione meritorum Christi, prius tamen merita illa prævideri potuerunt à Deo, quam decerneret exequi intentionem suarum incarnationis.

Ooo 2

Ad

61. Ad objectionem respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad cuius probationem, distinguo Majorem: Intentio quam habuit Deus se incarnandi, ut abstrahit à sui efficacia, est prior decreto illam exequendi, concedo Majorem. Intentio quam habuit Deus se incarnandi, ut efficax est, prior est decreto illam exequendi, nego Majorem. Sic enim considerata importat voluntatem executionis, subindeque non est illâ prior. Unde quia merita Christi ut futura prævideri non potuerunt à Deo in intentione Incarnationis, nisi ut efficaci, & hæc intentio ut efficax non præcedit decretum suæ executionis, non potuit Deus priusquam vellet executionem suæ Incarnationis, prævidere merita Christi ut futura.

Ad confirmationem, nego consequentiam & paritatem: Ratio disparitatis est, quia merita hominis prædestinati non dependent ab executione prædestinationis ejus, tanquam à causa efficiente, sed potius à contra ipsa executio prædestinationis, est effectus meritorum prædestinati. At verò merita Christi habent pro sua causa efficiente, non solum intentionem Incarnationis, sive prædestinationem Christi, sed etiam ejus executionem, ut ex supra dictis patet.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrina.

62. EX dictis colliges primò contra Suam supra citatum, & alios Recentiores, Christum non meruisse, nec potuisse mereri suæ Incarnationis continuationem. Nam Incarnatio continuata idem est cum Incarnatione ut primò producta: Ergo si Incarnatio ut primò producta non possit cadere sub merito Christi, id etiam non poterit Incarnatio ut continuata. Consequentia patet, Antecedens probatur, Continuatio unionis hypostaticæ, nihil omnino addit supra ea quæ ex vi suæ primæ productionis ipsi competunt, non enim continuatur in esse per additionem alicujus, puta partis, gradus, aut etiam auxilii divini, vel actionis, quia est tota simul, & mensuratur duratione omnino indivisibili, scilicet æternitate participatâ, cum sit omnino immutabilis & permanens, ut docet S. Thomas infra qu. 30. art. 2. in 3. dist. 21. qu. 1. art. 1. & ibidem ad Annibaldum.

63. Dices, Licet unio hypostatica, ut continuata, non addat aliquid reale supra seipsam ut primò productam, addit tamen aliquid virtualiter, quia dicit seipsam ut habet successionem extrinsecam per coexistentiam ad nostrum tempus, quod non dicit unio, ut primò producta.

Sed contra: Principium meriti, utpote causa efficiens moralis præmii, debet realiter distinguari ab illo, sicut in simili dicitur de causa efficiente physica respectu sui effectus, quoad hoc enim est eadem ratio de causalitate physica ac de morali, cum etiam causalitas ista moralis sit realis. Ergo licet unio hypostatica, ut continuata & coexistens tempori, distinguatur virtualiter à seipsa ut primò producta, non potest tamen cadere sub merito Christi, cum talis unio, ut primò producta, sit principium totius meriti Christi, subindeque sub ejus meritum cadere nequeat, ut supra ostendimus.

64. Confirmatur: Gratia viæ, quatenus continuata, nequit esse præmium meriti procedentis ab ipsa, quatenus primò producta: aliàs donum perseverantiæ posset cadere sub merito de condigno operum puræ creaturæ, cuius oppositum in Tra-

A statu de merito docuimus: At non aliâ ratione, nisi quia inter gratiam, quatenus primò productam, & quatenus continuatam, non intervenit realis distinctio: Ergo si continuatio Incarnationis non distinguatur realiter à prima ejus productione, non poterit cadere sub merito de condigno operum quæ Christus in primo suæ Incarnationis momento elicit.

Neque obstat quod per Dei potentiam potest unio hypostatica non esse in tempore futuro, & divina voluntas potuerit decernere Incarnationem non decernendo ex vi hujus decreti continuationem illius: hoc enim sicut non arguit continuationem unionis fieri per additionem novæ realitatis ita nec probat illam posse cadere sub merito.

B Colliges secundo contra Delugo, Vazquez, Ripaldam, aliosque Recentiores, Christum non meruisse Virginis maternitatem, hoc est ex beatissima Virgine concipi & nasci, nec aliam circumstantiam Incarnationem antecedentes, vel concomitantes.

Probat breviter: Principium mediarum meriti non potest cadere sub merito actus cuius est principium: Sed Beatissima Virgo fuit principium mediarum meritorum Christi Domini, quatenus fuit principium humanitatis, quæ constituit illorum meritorum immediatum principium: Ergo non potuit sub ratione principii, nec proinde sub ratione matris, sub eisdem meritis cadere.

C Responder Delugo, Christum, etsi in primo suæ esse, & in sui connaturali conservatione, dependentiam à Beatissima Virgine habuerit, insuper in conservatione miraculosa, qualiter servatus a morte conservatus, nullam ab illius concito dependentiam habuisse, & ex meritis Christi prævisi in prædicto statu, fuisse electam Beatissimam Virginem in matrem ipsius. Itaque vult Christum oratione in horro ter iterata, sic imitari mortis & impendunt suppliciorum laxasse habenas, & permisisse in se servire, ut emota & convulsus corpus compage, mors inevitabiliter ingrueret, nec arceat potuisset, nisi auctore venerationis maternæ debito, aliud validius, quod servaretur & fulciretur, singulari miraculo habitum fuisset, & tunc humanitatem Christi hoc novo concitatu servatam, & influxu B. Virginis exemptam, meruisse illius maternitatem, per opera quæ tunc exercuit.

Verum hæc doctrina & solutio adeo subtile est, ut definat in aristas, ut bellè ait vir è Societate gravissimus. Nec solum futilis & absurda est, sed non videtur etiam aliquâ specie impietatis careere, quod Christum redemptorem suæ matris, matrem, & subinde totius generis humani constituit, cum definit esse filius Virginis, seu quod perinde est, cum nihil servavit eorum quæ ex generatione matris, & ex filiatione receperat.

E Addo quod Augustinus de prædestin. Sæc. cap. 15. loquens de Christi conceptione ex Virgine, sic ait: Neque retributa est ista generatio, sed tributa, ut alienus ab omni obligatione pater de Spiritu & Virgine nasceretur: At si fuisse præmium meritorum Christi prævisi miraculose viventis & operantis, in prædicto statu fuisset retributa, & non gratis tributa: sicut quia gratia antiquorum Patrum fuit præmium meritorum Christi, non dicitur tributa, sed retributa comparativè ad Christum: Ergo juxta Augustinum conceptio Christi ex Virgine, subindeque Be-

tissima Virginis maternitas, non fuit ex meritis A
Christi pravi ut miraculose viventis & ope-
rantis.

Confirmatur Augustinus exemplo huiusmodi
conceptionis ibidem probat contra Pelagianos
primam gratiam ad credendum gratis omnino
donari: Ad primam gratiam in nobis non solum non
est ex meritis precedentibus, sed nec etiam ex me-
ritis subsequentibus, in Dei provisione existentibus:
Ergo natiuitas Christi ex Virgine, non solum fuit
gratia, per exclusionem meritorum sub-
sequentium, sed etiam per exclusionem meritorum sub-
sequentium Christi, ut pravi miraculose viven-
tis & operantis.

Contra hoc corollarium obijciunt Adversarii B
Beatissima Virgo meruit esse mater Christi, & il-
lum in se concipere, merito saltem de congruo:
Ergo Christus meruit Virginis maternitatem, sui-
que natiuitatem ex illa. Antecedens constat ex
infra dicendis. Consequentia vero probatur pri-
mo, quia dignitas est Virgini concedenda,
quae non attribuitur Christo: Ergo si Virgo me-
ruit esse mater Christi, Christus etiam meruit Vir-
ginis maternitatem, siquidem ex illa natiuitatem.
Secundo, gratia in vi cuius meruit Virgo Christi
maternitatem, fuit effectus meritorum Christi,
non solum in genere causae finalis, sed etiam in
genere causae efficientis moralis, ut plures existi-
maut: Sed quod est causa causae, est etiam causa
causati: Ergo Christus merens gratiam causantem
moraliter maternitatem Virginis, & sui natiui-
tatem, meruit etiam eandem maternitatem, & na-
tiuitatem ex Virgine.

Respondeo, concessa Antecedente, negando C
Consequentiam, ad cuius primam probationem di-
cendum, verum esse Antecedens de his quae non
pertinent ad principium meritorum Christi, fal-
sum autem de spectantibus ad illud; & quia natiui-
tas Christi ex Virgine fuit via ad existentiam In-
carnationis, quae fuit Christo principium merendi,
fit consequens ut quamvis concedatur Virgini con-
gruum maternitatis & Incarnationis meritum,
non sit Christo concedendum meritum illarum
condignum.

Ad secundam, concessa Majori, distingo Mi-
norem. Quod est causa causae infallibiliter inferen-
tis effectum, concedo Minorem. Quod est causa
causae non sic inferentis effectum, nego Minorem
& Consequentiam. Nam merita Beatissimae Virgi-
nis non fuisse causa ab intrinseco infallibiliter infe-
rentia natiuitatem Christi, Nec Mariae maternita-
tem; & ideo quamvis Christus suis meritis fuerit
moraliter causa gratiae & meritorum Virginis, non se-
quitur sui natiuitatem ex Virgine meritorie causasse.

Colliges tertio, Christum meruisse circumstan-
tias Incarnationem consequentes, quia illa non
praerequiruntur merito ipsius, nec tenent ex
parte principii merendi, sed ad illud subsequun-
tur; unde nihil impedit quominus cadere potue-
rint sub merito Christi. Meruit ergo Christus
Pastorum & Magorum adorationem, apparitio-
nem stellae, fugam in Egyptum ad evitandam
praematuram mortem, curam & sollicitudinem Sa-
cratissimae Virginis & Beati Iosephi &c.

Ex eodem principio sequitur, Christum meruisse
extensionem unionis hypostaticae ad eas sub-
stantiae partes quas acquirebat per nutritionem.
Quamvis enim probabiliter dici possit, extensio-
nem illam fuisse Christo debitam ex vi prioris
unionis, & ex illa fuisse sequutam sine aliquo me-
rito, 17.

rito; magis tamen consonum est dignitati & ex-
cellentiae Christi, asserere eam fuisse debitam Chri-
sto, nedum titulo sequela, ex vi prioris unionis, sed
etiam titulo meriti: sicut etiam gloria corporis
fuit Christo debita, titulo meriti, atque ita fuit ad
tempus impedita, ne redundaret ex gloria animae,
ut eam posset actualiter mereri.

Dices, si Christus potuit mereri extensionem 73
unionis hypostaticae ad illas substantiae partes
quas continuò acquirebat per nutritionem, etiam
potuit mereri continuationem Incarnationis. Se-
quela probatur: Qui meretur ea quae sunt neces-
saria ad conservationem alicujus rei, meretur ejus
continuationem: Sed extensio unionis hypo-
staticae ad illas partes quae per nutritionem ac-
crescunt, erat necessaria ad ejusdem unionis con-
servationem: Ergo si Christus meruit illam ex-
tensionem, meruit etiam Incarnationis continua-
tionem.

Respondeo negando sequelam, ad cuius pro-
bationem, distingo Majorem: Qui meretur ea
quae sunt necessaria per se & immediatè, concedo. 74
Remotè & per accidens, nego. Extensio vero u-
nionis hypostaticae ad partes de novo per nutritio-
nem advenientes, erat solum remotè & per acci-
dens requisita, in quantum nutritio erat necessaria
ad conservationem vitae ipsius: unde modò Chri-
sto non indigente nutritione, sine illa unio hypo-
statica continuatur.

Colliges ultimò, Christum meruisse reunionem 75
suae humanitatis ad Verbum Divinum, quae fuit
facta in resurrectione

Explicatur hoc corollarium: In Christi resurre-
ctione duplex unio intercessit. Prima est unio, seu
potius reunio animae cum corpore, quam certum
est, & concedunt omnes Christum suam sanctissimam
passionem meruisse. Secunda est conjunctio perso-
nalis totius naturae humanae cum Verbo Divino,
quae per mortem Christi esse desiderat. Licet enim
certum sit secundum fidem, partes humanitatis se-
paratas, nimirum animam in Lybno existentem,
& corpus in sepulchro reconditum, & formam ca-
daveris informatum, mansisse quitas personali-
tati Verbi in triduo mortis; quod enim Christus
assumpsit, nunquam dimisit: nihilominus tota
humanitas non mansit unita Verbo, quia tota hu-
manitas non dicitur partes quomodocumque & ab
invicem separatas, sed realiter inter se conjunctas,
ita ut anima actuet & vivificet corpus. Tota ergo
humanitas Christi fuit solum reunita Verbo Di-
vino in instanti resurrectionis Christi in quo ani-
ma ejus gloriosa iterum corpore ejus vivificavit; ex
qua unione animae cum corpore, consecuta est
etiam reunio totius humanitatis cum personalitate
Verbi; quae reunio fuit veluti quaedam restitua-
tio unionis hypostaticae; quae fuerat per mortem
Christi dissoluta; & hanc reunionem humanitatis
cum Verbo dicimus Christum meruisse.

Ratio est, quia quae per se pertinent ad resurre- 76
ctionem, referenda sunt in meritum ipsius Chri-
sti: Sed ad resurrectionem Christi per se pertinet
haec reunio: Ergo Christum illam meruisse dicen-
dum est. Major patet, nam Christus meruit suam
resurrectionem, ut ostendimus infra cum age-
mus de merito Christi. Minor verò probatur. Ad
resurrectionem Christi per se pertinet non solum
quod partes ejus, scilicet anima & corpus, reu-
niantur, & component humanitatem, sed etiam
quod illam component, non quomodocumque,
sed in ipsomet supposito Verbi Divini; si enim
illam

illam non componerent in eodem supposito Verbi Divini, jam non resurgeret idem Christus, qui est persona composita ex hac humanitate & personalitate Verbi Divini. Potestque confirmari ex illo Apocal. 5. *dignus est agnus qui occisus est accipere veritatem & divinitatem*. Christus enim divinitatem accepit in resurrectione, per reunionem totius humanitatis cum persona Verbi: quæ fuit veluti restitutio unionis hypostaticæ.

77. Dices primò, Talis unio humanitatis cum persona Verbi, facta in resurrectione, consequitur ad unionem factam in Incarnatione, & ad reunionem partium humanitatis inter se, factam in resurrectione: Ergo non cadit sub merito Christi. Antecedens est certum, ex eo enim quod in Incarnatione humanitas fuerit assumpta à Verbo inamissibiliter, sequitur quod quotiescunque humanitas existerit, sit unita Verbo Divino: Unde cum in resurrectione humanitas Christi, que per mortem destructa fuerat, iterum fuerit reparata per unionem animæ cum corpore, sequitur quod illa humanitas hoc ipso fuerit reunita Verbo Divino. Consequentia verò probatur illud non cadit sub merito, quod naturali sequitur consequitur ad aliud quod gratis concessum est, hac enim ratione Christus habuit gratiam, beatitudinem, scientiam infusam, virtutes infusas, & dona Spiritus sancti, sine meritis, quia hæc consequuntur ad unionem hypostaticam, quæ gratis illi concessa est: Ergo cum prima unio facta in Incarnatione, & similiter reunio animæ cum corpore facta in resurrectione, fuerint concessæ gratis, & nullis præcedentibus meritis ipsius Christi, idem dicendum erit de restitutione unionis hypostaticæ facta in resurrectione.

78. Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam: Ad probationem dicendum illud quod naturali sequela consequitur ad aliud quod gratis concessum est, non cadere sub merito, si illud quod gratis concessum est, per aliquod tempus non desinat: si autem desinat per aliquod tempus, tunc illud quod consequitur cadere sub merito; unde cum prima unio totius humanitatis cum persona Verbi Divini, facta in Incarnatione, desierit in morte Christi, desinente ipsa humanitate, potuit deinde restitutio illius unionis, facta in resurrectione, cadere sub merito Christi. Ad illud verò quod dicitur de reunionem partium humanitatis, facta in resurrectione, responderetur illam non esse omnino gratuitam, sicut fuit prima unio hypostatica facta in Incarnatione. Christus enim per se primò meruit talem reunionem partium inter se, & ex consequenti reparationem totius humanitatis, & restitutionem unionis hypostaticæ factam in resurrectione.

79. Dices secundò. Eadem fuit unio hypostatica totius humanitatis facta in resurrectione, ac ea quæ facta est in utero beatæ Virginis, in instanti conceptionis Christi: eadem enim numero fuit humanitas, eadem substantia Verbi Divini, nullà de novo interveniente actione univã: Ergo si Christus primam unionem non meruit, neque secundam mereri potuit.

80. Respondeo eandem quidem fuisse unionem, sed discontinuatam & interruptam, prima enim unio hypostatica totius humanitatis cum Verbo, fuit dissoluta in morte Christi, destructa ipsa humanitate: unde licet Christus non meruerit primam unionem factam in instanti conceptionis, potuit tamen mereri reparationem, seu restitu-

tionem ejusdem unionis, factam in instanti resurrectionis.

ARTICULUS IV.

Virum SS. Patres meruerint, aut saltem mereri potuerint Incarnationem, ejusque circumstantias, de congruo?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiæ, & vera eligitur.

NOta primò, nomine Sanctorum Patrum, intelligi viros illos sanctos, sive legis veteris, sive legis scriptæ, quibus fuerit Melior facta rat specialis à Deo revelatio, aut promissio.

Notandum secundò, plura posse in Incarnatione considerari, nimirum ejus substantiam, illius accelerationem, & alias circumstantias, ejusque effectus, qui sunt præcipue duo, scilicet justificatio animarum, & apertio januæ regni celestis: id est, ablatio illius indignitatis, quæ remanserat in tota natura humana, ex eo quod caput illius Deum ostenderat; unde fiebat quod quantumcumque partiales homines iusti essent, impediébatur a consecratione gloriæ, quoad usque satisfactio æqualis & condigna exhiberetur ab aliquo individuo ejusdem naturæ.

Nota tertio, congruitatem dupliciter accipi posse. Uno modo pro congruitate fundata in pura misericordia Dei, sine aliquo jure, sive debito ex parte operis. Alio modo pro congruitate fundata in proportionem amicitia, & in opere gratiæ factæ ab amico: amicitia enim, cum sit pars potentialis iustitiæ, fundat aliquod debitum, etsi non strictum & rigorosum, sicut meritum de condigno. Hic ergo loquimur de merito congrui hoc secundo modo, dum inquirimus, an SS. Patres meruerint saltem de congruo Incarnationem: His præmissis.

Circa propositam difficultatem tres versantur Theologorum sententiæ, duæ extremæ, & altera media. Prima quæ est D. Bonaventuræ in 3. dist. 4. art. 2. quæ 2. asserit SS. Patres meruisse de condigno substantiam Incarnationis, non quantum ad principalem ejus effectum, qui est justificatio animarum, sed quantum ad alium minus principalem, qui est apertio regni celestis. Hanc sententiam imitatur Medina ad potentiam Dei absolutam, secundum quam ipse vult potuisse sanctos Patres simpliciter & absolute mereri de condigno substantiam Incarnationis, si intercessisset divina promissio.

Secunda huic immediate opposita, contendit SS. Patres, non solum non meruisse de condigno, sed nec etiam de congruo Incarnationem. Ita Vazquez hic disp. 22. cap. 4. Theophilus Raynaudus lib. 3. de Christo sect. 2. cap. 1. & alii Recentiores, qui licet concedant meritum de congruo respectu incarnationis, quantum ad accelerationem, aliasque circumstantias, respectu tamen substantiæ Incarnationis illud negant, eò quod principium meriti non possit cadere sub merito, etiam de congruo.

Pro explicatione tertiæ, quæ est communis in Schola D. Thomæ, & meritum quidem de condigno Incarnationis denegat SS. Patribus quicquam præcesserunt, sed meritum de congruo illi tribuit, tam respectu substantiæ, quam circumstantiarum illius.